

Sygn. akt I ACa 1018/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Piotr Wójtowicz
Sędziowie :	SA Ewa Jastrzębska (spr.) SA Anna Bohdziewicz
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa(...) Spółki Akcyjnej w B.

przeciwko R. W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 6 czerwca 2012 r., sygn. akt II C 186/09

1) oddała apelację;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powódki 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1018/12

UZASADNIENIE

Powódka (...) spółka z o.o. w B., która w toku procesu przekształciła się w (...) SA w B. wniosła o wydanie nakazu zapłaty zobowiązującego pozwanego R. W. do zapłaty na rzecz powódki kwoty 3.453.994,30 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 grudnia 2008 r. oraz kosztów procesu

W uzasadnieniu powódka podała, że podstawą roszczenia jest weksel, który nabyła w drodze indosu po wypełnieniu od (...) spółki z o.o. w W..

W dniu 10 marca 2009 r. Sąd Okręgowy w K. wydał nakaz zapłaty zgodny z żądaniem pozwu.

Pozwany wniósł zarzuty do nakazu, domagał się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu.

Zarzucił, iż nieprawdziwe jest twierdzenie powódki jakoby wystawił przedmiotowy weksel in blanco jako osoba fizyczna na zlecenie (...) sp. z o.o. dla zabezpieczenia zobowiązań spółki (...) sp. z o.o. w P.. Nie wystawił też tego weksla jako Prezes Zarządu spółki (...). Wyraził wątpliwość, co do prawdziwości podpisu na wekslu. Podniósł, że nie posiada żadnych zobowiązań własnych wobec (...). Zaprzeczał, aby zobowiązania spółki (...) wobec spółki (...) opiewały na sumę równą kwocie wekslowej, twierdził, że nie przekraczają one kwoty 633.820,80 zł, zarzucił, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową. Podniósł także zarzut braku adekwatności związku przyczynowego pomiędzy pełnieniem funkcji członka zarządu, a odpowiedzialnością osobistą pozwanego, zarzut nieistnienia stosunku podstawowego stanowiącego podstawę do wypełnienia weksla oraz zarzut potrącenia przysługujących spółce (...) wierzytelności w wysokości 2.000.000 zł.

Wyrokiem z dnia 6 czerwca 2012r. Sąd Okręgowy w Katowicach utrzymał wydany nakaz zapłaty w mocy.

W uzasadnieniu ustalił, iż pozwany prowadził następujące firmy: (...), firmę pod nazwą Przedsiębiorstwo (...) Spółka Jawna (...), która została następnie wniesiona jako aport do (...) sp. z o.o. w P., która z kolei w 2009 r. zmieniła nazwę na (...) sp. z o.o., ponadto (...) sp. z o.o., (...) spółka z o.o., natomiast firma (...) Sp. z o.o. należy do córki pozwanego (dowód: odpisy z KRS, zeznanie R. W. - k. 749-750). Bezspornym było także, że (...) prowadziła interesy z (...) sp. z o.o. w P., a także innymi firmami pozwanego. Dotyczyły one handlu sprzętem RTV i AGD. Strony łączyły ustalone na każdy rok warunki handlowe. Obroty handlowe pomiędzy (...) a (...) wynosiły kilkadziesiąt milionów rocznie (zeznanie pozwanego). W 2006 r. pozwany wystawił jako osoba fizyczna na rzecz (...) Sp. z o.o. weksel in blanco. Został on wypełniony na sumę 4.685.458,53 zł, z terminem płatności 5 grudnia 2008 r., z klauzulą „bez protestu”. Na odwrocie odnotowany został indos na rzecz powodowej spółki podpisany za remitenta przez członka Zarządu K. B. oraz prokurenta M. J.. Pozwany podpisał także deklarację wekslową. Na dokumencie widnieje tylko jego podpis, a z treści wynika, że R. W. - podpisany jako wystawca weksla składa do dyspozycji (...) sp. z o.o. weksel in blanco jako zabezpieczenie wymagalnych zobowiązań z tytułu zapłaty za towary sprzedane na podstawie umowy handlowej (dowód: weksel, deklaracja wekslowa, zeznania powoda, świadków M. R. (1), J. Ł. (1), J. P. (1)).

Przed Sądem Okręgowym w K. toczyło się pod sygn. akt XIIGC 178/09 postępowanie z powództwa (...) spółki z o.o. w B. przeciwko (...) sp. z o.o. w P. o zapłatę kwoty 3.453.961,15 zł z ustawowymi odsetkami od kilkunastu kwot odpowiadających należnościom ujętym we wskazanych w pozwie fakturach wystawionych pozwanej spółce przez (...). Spółka (...) wywodziła swą legitymację procesową czynną z faktu nabycia od spółki (...) wierzytelności objętych tymi fakturami. W toku procesu pozwana spółka zmieniła nazwę na (...) sp. z o.o. w P.. Spór w tamtej sprawie zakończył się bez rozstrzygnięcia, gdyż w wyniku ogłoszenia upadłości (...) Sp. z o.o. w P. obejmującej likwidację majątku Sąd Okręgowy w K. postanowieniem z dnia 28 stycznia 2010 r. umorzył postępowanie w sprawie XIIGC 178/09 (akta SO w K. XIIGC 178/09).

Zdaniem sądu pierwszej instancji żądanie pozwu było zasadne. Powódka wywodzi swoje roszczenie z nabytego przez indos wypełnionego weksla.

Zasadniczym zarzutem podniesionym przez pozwanego było twierdzenie, że podpis na wekslu przedstawionym w sprawie przez powodową spółkę został sfałszowany.

Celem zbadania tej kwestii, Sąd pierwszej instancji dopuścił z opinii biegłej z zakresu grafologii, jednakże wykonanie ekspertyzy okazało się niemożliwe z powodu uchylenia się przez powoda od złożenia próbek pisma. Podkreślenia wymaga, iż Sąd kilkakrotnie zmieniał terminy czynności procesowej, kierując się informacjami o stanie hospitalizacji i stanie zdrowia powoda przekazywanymi przez jego pełnomocnika (k.556-615, 661-672). Nadto zdaniem sądu pierwszej instancji kwestia autentyczności podpisu powoda wyjaśniona została w toku postępowania prowadzonego równoległe przez Prokuraturę Rejonową (...) w K. sygn. akt 2Ds 313/11. Śledztwo to dotyczyło doniesienia pozwanego o

przestępstwie sfalszowania jego podpisu na przedmiotowym wekslu. W wydanej na zlecenie Prokuratury opinii z dnia 22 czerwca 2011r. biegły grafolog stwierdził, że zarówno podpisy pozwanego na wekslu, jak i na deklaracji wekslowej nakreślone zostały przez R. W. (dowód: opinia, k. 1028-1035).

Dalsze zarzuty pozwanego odnosiły się stosunków prawnych i finansowych pomiędzy spółką z o.o. (...) a spółką (...). Podnoszone były w celu wykazania, że weksel wypełniony został niezgodnie z porozumieniem wekslowym na sumę nienależną remitentowi. Zdaniem sądu pierwszej instancji wobec twierdzenia powódki, że weksel nabyła przez indos już po wypełnieniu, niewystarczające jest powoływanie się pozwanego wyłącznie na stosunki osobiste zachodzące pomiędzy wystawcą weksla a jego pierwszym posiadaczem; w pierwszej kolejności pozwany winien udowodnić, że ma prawo na te okoliczności się powoływać oraz wykazać, że spółka nabyła weksel w złej wierze, albo przy nabyciu dopuściła się rażącego niedbalstwa, ewentualnie działała świadomie na szkodę dłużnika, a tego nie wykazał.

Pozwany oświadczył na rozprawie w dniu 7 września 2011 r., że ma miejsce spisek pomiędzy powódką a spółką (...) lecz zarzutu tego nie wykazał. Powód przedstawia sprzeczne twierdzenia dotyczące przedmiotowego weksla. Podał, że w 2005 r. lub 2006 r. podpisał weksel in blanco z deklaracją wekslową jako osoba fizyczna, potem sprostował, że uczynił to w imieniu spółki (...). Następnie wyjaśnił, że chodziło o zobowiązanie jego i jego żony L., z którą prowadzi firmę Przedsiębiorstwo (...) Spółka Jawna (...). Równocześnie jednak powód oświadczył, że deklarację wekslową podpisał jako (...) czyli jednoosobowa działalność gospodarcza, którą prowadził. Pozwany zeznał, że weksel ten podpisał w obecności J. Ł. (1) i wręczył mu, a on przekazał go spółce (...) (k. 750).

Tymczasem świadek M. R. (1) podał, że J. Ł. (1) odebrał od powoda weksel, który miał zabezpieczać należności od firmy (...) (zeznanie świadka M. R. (1) - k. 751). Świadek J. P. (1) zeznał, że w sejfie firmy (...) przechowywany był weksel wystawiony na urzędowym blankiecie i że ten właśnie weksel przywiózł J. P. (1) (k. 753). Powódka od początku twierdziła, że nabyła weksel wypełniony, a pozwany nie wykazał aby było przeciwnie. Pozwany powoływał się na treść zeznań świadków J. Ł. (1), M. R. (1) i J. P. (1). Twierdził, że wynikają z nich następujące okoliczności: przedmiotowy weksel został indosowany przed wypełnieniem, a pozwany nie wypełnił na rzecz (...) żadnego innego weksla poza wekslem wystawionym na papierze z nadrukiem (nie na blankiecie wekslowym) wraz z deklaracją wekslową. Natomiast świadek J. P. (1) zeznał, że nie potrafi powiedzieć, czy weksel został przekazany powódce po wypełnieniu czy przed (k. 754), a świadek M. R. (1) zeznał, iż wiadomo mu o wystawieniu przez pozwanego jednego weksla in blanco z deklaracją wekslową i nic mu nie wiadomo o tym aby pozwany wypełnił na rzecz (...) jeszcze inny weksel (k. 751). J. Ł. (1) zeznał, że nie wiadomo mu, aby pozwany podpisał jeszcze jakiś inny weksel na rzecz (...) (k. 752). Tak samo wypowiedział się świadek J. P. (1) (k. 753).

Sąd pierwszej instancji dopuścił z urzędu dowód zmierzający do zbadania kwestii czy indos nastąpił po wypełnieniu weksla. Zeznania świadka M. J. nie dały jednak podstaw do ustaleń w tym zakresie. Materiał dowodowy sprawy nie dał jednak podstaw do ustalenia, że podmiotem, który wypełnił weksel była powodowa spółka. Zatem w ocenie sądu pierwszej instancji pozwanemu nie udało się skutecznie podważyć podstaw do stosowania w sprawie niniejszej regulacji z art. 10 i 17 prawa wekslowego. Pozwany zgłaszał wnioski dowodowe skierowane na ustalenie istnienia i wielkości długu spółki (...) wobec spółki (...), czyli stosunków łączących go z remitentem, a nie z powódką, jednakże warunkiem niezbędnym do tego aby Sąd przyjął do rozpoznania dowody dotyczące stosunków osobistych zachodzących pomiędzy wystawcą weksla a jego pierwszym posiadaczem jest wcześniejsze wykazanie, że nabywca weksla działał świadomie na szkodę dłużnika wekslowego. Skoro przesłanka ta nie została wykazana oddalił sąd pierwszej instancji te wnioski dowodowe jako służące wykazaniu zarzutów, których pozwany nie może w tym stanie rzeczy przedstawiać tj. przesłuchanie świadków R. M., D. W., P. S. oraz dowody z dokumentów dotyczące rozliczeń i uzgodnień pomiędzy (...) a (...). Oddalił też sąd pierwszej instancji wniosek o ponowne przesłuchanie świadka J. P. (1), gdyż świadek ten był już przesłuchany w obecności stron i pełnomocników. Oddalił też sąd wniosek o zawieszenie postępowania do czasu zakończenia sprawy karnej z oskarżenia prywatnego przeciwko trzem członkom zarządu (...) pod zarzutem czynu karalnego w postaci „wejścia w posiadanie i posłużenia się wekslem wbrew woli pozwanego”, gdyż wynik tamtej sprawy nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy niniejszej.

W rezultacie sąd pierwszej instancji na mocy art. 9,10,17 prawa wekslowego w zw. z art. 101 i 103 prawa wekslowego i art. 469 kpc orzekł jak w sentencji.

Od wyroku tego wniósł apelację pozwany.

Zaskarżył wyrok w całości. Domagał się:

1. zmiany wyroku przez uchylenie nakazu i oddalenie powództwa w całości, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i skierowania sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji,
2. obciążenia powódki kosztami procesu i zasądzenie na rzecz pozwanego od powódki kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za dwie instancje postępowania wg norm przepisanych,
3. zwolnienie pozwanego z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.
4. przeprowadzenie dowodów wskazanych w treści uzasadnienia, których potrzeba powołania wynika później tzn. na etapie składania apelacji w związku treścią uzasadnienia wyroku z dnia 6.06.2012 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy:

a) art. 233 k.p.c. polegającego na przekroczeniu swobodnej oceny dowodów, w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania oraz nieuszechny, i w skutek tego błędnego ustalenia stanu faktycznego poprzez przyjęcie, iż weksel (blankietowy) na podstawie którego Sąd wydał nakaz zapłaty w dniu 10 marca 2009 r. stanowi weksel przekazany w 2006 r. przez pozwanego Spółce (...) Sp. z o.o. w W. (dalej: (...)) na zabezpieczenie roszczeń przysługujących tej Spółce wobec Spółki (...) Sp. z o.o. ((...)) za dostarczone towary na podstawie zawartej pomiędzy tymi podmiotami umowy handlowej, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zaś zeznania świadków wskazują iż weksel ten znalazł się w posiadaniu Spółki (...) wbrew woli pozwanego i z całą pewnością nie jest to weksel, który został wydany przez R. W. Spółce (...) na zabezpieczenie roszczeń przysługujących tej Spółce wobec (...);

b) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 214 § 1 k.p.c. polegającego na nie przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu grafologii na okoliczność czy podpis widniejący na wekslu blankietowym został złożony przez pozwanego, z uwagi na nieusprawiedliwienie nieobecności pozwanego na rozprawie w dniu 8 czerwca 2010 r.; przeprowadzenie przez Sąd dowodu z opinii biegłego pozwoliłoby na potwierdzenie oświadczenia pozwanego o nie złożeniu przez niego podpisu na wekslu, na podstawie którego został wydany w niniejszym postępowaniu nakaz zapłaty;

c) art. 233 k.p.c. polegającego na przekroczeniu swobodnej oceny dowodów, w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania oraz doświadczenia życiowego, i w skutek tego błędnego ustalenia stanu faktycznego, poprzez przyjęcie, iż w chwili dokonania przez Spółkę (...) na rzecz powoda indosu weksla, był on zupełny (weksel wypełniony), podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności zaś złożone do akt sprawy dokumenty przeczą temu i wskazują iż powód nabył przedmiotowy weksel jako niewypełniony (in blanco), a z całą pewnością niewypełniony w zakresie sumy wekslowej. Wskutek błędnego ustalenia co do czasu i podmiotu przez który został wypełniony weksel Sąd niewłaściwie zastosował w niniejszej sprawie art. 10 oraz art. 17 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 ze zm. - dalej: „Pr.Weksl”), jak również art. 371 k.p.c.;

2. Niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy:

a) art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. polegającego na całkowicie dowolnym oddaleniu wniosku pełnomocnika pozwanego złożonego na rozprawie w dniu 6.06.2012 r. (k. 1042) o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zakończenia sprawy karnej zawisłej przed Sądem Okręgowym w K., Wydział III Karny (sygn. V K 6112). Postępowanie to toczy się przeciwko członkom Zarządu Spółki (...) oraz członkom Zarządu powoda. Postępowanie to ma na celu wyjaśnienie czy oskarżeni (w tym członkowie Zarządu powoda) dopuścili się czynu zabronionego polegającego na wprowadzeniu tutejszy sąd w błąd co do zasadności roszczenia powoda wobec R. W., posługując się wekslem podpisanym przez nieustaloną osobę wbrew woli pozwanego. Mając na uwadze fakt, iż Sąd nie ustalił w jaki sposób Spółka (...) znalazła się w posiadaniu dwóch weksli wystawionych przez R. W. (w tym jednego z deklaracją wekslową) wbrew woli pozwanego, zawieszenie postępowania do czasu wyjaśnienia tego faktu przez Sąd Okręgowy w K. Wydział III Karny, było w pełni zasadne i konieczne;

b) art. 227 k.p.c. w zw. z niewłaściwym zastosowaniem art. 10 i art. 17 Pr. Weksl., poprzez bezpodstawne oddalenie bądź nierozpoznanie prawidłowo złożonych i istotnych z punktu widzenia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie wniosków dowodowych zgłoszonych przez stronę pozwaną w szczególności: dowodu z przesłuchania świadków R. M., P. S., D. W., M. B. na okoliczności wskazane przez stronę pozwaną dowodów z wezwań do zapłaty 4 szt., oświadczeń o potrąceniu z dnia 19.12.2008 r. (4 szt.), dowodów ich nadania noty uznaniowej z dnia 31.03.2008 r., korespondencji mailowej, not uznaniowych i faktur przyznanych i wypłaconych spółce (...) przez spółkę (...), umowy o warunkach handlowych za 2007 r., notatki z dnia 17.12.2008 r. na okoliczności zapłaty przez dłużnika głównego zobowiązań, które weksel miał zabezpieczać i nieistnienia zobowiązania pozwanego w dochodzonej przez powoda wysokości;

3. Naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 17 Pr. Weksl. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu przez sąd I instancji, że posiadacz weksla - powód w niniejszej sprawie jest chroniony w ten sposób, że dłużnik wekslowy - pozwany - nie może podnosić na podstawie cyt. przepisu zarzutów ze stosunku podstawowego w tym zarzutów potrącenia, co za tym idzie nie istnienia zobowiązania wekslowego w zakresie dochodzonym przez powoda, podczas gdy w świetle okoliczności sprawy nie istniały przesłanki do zastosowania tego przepisu z uwagi na jednocześnie dokonaną cesję wierzytelności pomiędzy indosantem indosariuszem dotyczącą wierzytelności, którą weksel ten rzekomo miał zabezpieczać.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja powoda zasadna nie jest i skutku odnieść nie może. Wbrew zarzutom skarżącego sąd pierwszej instancji nie naruszył prawa procesowego w stopniu mającym wpływ na wynik sprawy, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, dokonując oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności oceny dokumentów, zeznań świadków i stron nie przekroczył zasady swobodnej oceny dowodów, prawidłowo zastosował także prawo materialne. Trafnie, wbrew zarzutom skarżącego przyjął, iż wydany z weksla nakaz zapłaty należało utrzymać w mocy.

Przede wszystkim wskazać trzeba, że nakaz zapłaty został wydany na podstawie weksla. Weksel złożony przez powódkę posiada wszystkie cechy wymagane przez art. 1 i 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe (tj. Dz. U. z 2006r., 5/13) - zwanej dalej prawem wekslowym. Wskazać zatem trzeba, że pozwany może składać jedynie zarzuty dopuszczalne przez prawo wekslowe, ograniczony jest także przez art. 493 kpc.

W pierwszej kolejności rozważyć zatem należało podnoszony przez pozwanego zarzut nieprawdziwości podpisu na wekslu. Nie ulega wątpliwości, że to pozwany (art. 6 kc) winien wykazać, że podpis na wekslu nie jest jego podpisem. Wbrew zarzutom skarżącego w okolicznościach niniejszej sprawy nie przekroczył sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów przyjmując, że pozwany zarzutu tego nie wykazał. Przede wszystkim wskazać należy, iż pozwany początkowo tj. po wezwaniu go przez powoda do zapłaty nie kwestionował prawdziwości swego podpisu na wekslu, podnosił natomiast inne zarzuty co do żądania zapłaty, co jest dla Sądu Apelacyjnego niezrozumiałe, gdyż zarzut sfalszowania podpisu winien być podnoszony na pierwszym miejscu. Ponadto pozwany w zarzutach od nakazu zapłaty nie twierdził kategorycznie, że podpis na wekslu nie jest jego podpisem, a jedynie „wyraził wątpliwość”

co do prawdziwości tego podpisu. Podkreślić też trzeba, iż sąd pierwszej instancji zgodnie z żądaniem pozwanego dopuścił dowód z opinii biegłego grafologa na okoliczność autentyczności podpisu na wekslu, jednakże dowodu tego przeprowadzić nie mógł z uwagi na uchylanie się przez pozwanego od złożenia właściwych próbek pisma. Wbrew zarzutom skarżącego sąd kilkakrotnie zmieniał termin czynności procesowej polegającej na pobraniu od pozwanego w obecności grafologa próbek pisma i pozwany uchylał się od ich złożenia, co jest udokumentowane na kartach 556-615 i 661-672 akt, a na rozprawę w dniu 8 czerwca 2010 r. nie przybył. Bez względu na próby usprawiedliwienia tej nieobecności był to kolejny raz, gdy pozwany uchylał się od złożenia próbek pisma zatem miał sąd pierwszej instancji podstawy do pominięcia tego dowodu. Niezależnie od tego czy opinia grafologa w sprawie 2 Ds. 313/11 była podważana czy też nie wskazać trzeba, że postępowanie prowadzone przez Prokuraturę Rejonową (...) w K. z doniesienia pozwanego o przestępstwie sfalszowania jego podpisu na wekslu stanowiącym podstawę niniejszego powództwa **zostało umorzone**, co przyznał na rozprawie przed Sądem Apelacyjnym pełnomocnik pozwanego.

Na marginesie natomiast wskazać należy, że z uzasadnienia powoływanego przez pozwanego postanowienia Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 20 lutego 2013r. II AKz 34/13 uchylającego do ponownego rozpoznania sprawę z subsydiarnego aktu oskarżenia wniesionego przez pozwanego przeciwko J. P. (1) i innym o przestępstwo z art. 286 § 1 kkw zw. z art. 294 § 1 kk i art. 270 § 2 kk wynika, iż w ocenie tego Sądu Apelacyjnego „w świetle dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego oczywistym jest jedynie to, że przedmiotowy weksel in blanco nie został podrobiony, ponieważ został on własnoręcznie podpisany przez jego wystawcę – R. W.”.

Reasumując w okolicznościach niniejszej sprawy nie przekroczył sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów ustalając, iż nie ma podstaw do podzielenia zarzutu pozwanego, że podpis na wekslu nie został nakreślony jego ręką.

Chybione są także podnoszone przez skarżącego zarzuty, a mianowicie, że podpisał on weksel nie jako osoba fizyczna, a jako członek zarządu spółki (...), zatem nie powinien odpowiadać za zobowiązania wekslowe osobiście. Z treści weksla wynika, że pozwany wystawił ten weksel jako osoba fizyczna, a nie jako członek zarządu spółki.

Niezasadne są zarzuty pozwanego, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy, a szczególności zeznania świadków wskazują, że weksel ten znalazł się w posiadaniu spółki (...) wbrew woli pozwanego i z całą pewnością nie jest to weksel, który został wydany spółce na zabezpieczenie roszczeń przysługujących tej spółce wobec (...). Wbrew tym zarzutom z zeznań tych świadków, które zresztą sąd pierwszej instancji szczegółowo w uzasadnieniu omówił wcale takie okoliczności nie wynikają. Podkreślić też trzeba, że pozwany prowadzący na szeroką skalę działalność gospodarczą winien zdawać sobie sprawę z konsekwencji wystawienia i podpisania weksla, a w sytuacji wygaśnięcia zobowiązania, które weksel zabezpieczał powinien zażądać jego zwrotu. Nie było w tym stanie rzeczy podstaw do dopuszczania dowodu z akt karnych sprawy zawisłej przed Sądem Okręgowym w K. VK 6/12 (sygnatura Sądu Apelacyjnego w K. II AKz 34/13), o której była wyżej mowa, ani także do zawieszenia niniejszego postępowania do czasu jej prawomocnego zakończenia. Istotnie mylnie wskazał sąd pierwszej instancji, iż była to sprawa z prywatnego aktu oskarżenia pozwanego R. W. podczas gdy istotnie była to sprawa zainicjowana subsydiarnym aktem oskarżenia R. W. przeciwko J. P. (1), K. B., M. J., J. K., oraz M. S. oskarżonych o to, że działając wspólnie i w porozumieniu w celu osiągnięcia korzyści majątkowej za pomocą wprowadzenia w błąd Sądu Okręgowego w K. co do zasadności nieistniejącego roszczenia ze złożonego w tym sądzie blankietu dokumentu opatrzonego podpisem R. W. to jest weksla in blanco wypełnionego przez inną nieustaloną osobę niezgodnie z wolą osoby podpisanej na tym dokumencie oraz wystawionym w innym celu niż określono to w pozwie doprowadzili sąd do niekorzystnego mieniem znacznej wartości pozwanego przez wydanie niniejszego wyroku. Nie zmienia to jednak faktu, że z mocy art. 177 § 1 pkt 4 kpc sąd nie był zobowiązany do zawieszania niniejszego postępowania.

Pozostałe zarzuty pozwanego dotyczyły rozliczeń spółki (...) ze spółką (...), zapłaty zobowiązań, które weksel miał zabezpieczać, zarzutu potrącenia i w rezultacie nieistnienia zobowiązania pozwanego w dochodzonej przez powoda wysokości. Rację ma w tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji, iż aby pozwany mógł powoływać się na tego rodzaju zarzuty należy najpierw ustalić czy powódka nabyła weksel przez indos po wypełnieniu czy przed wypełnieniem.

Zgodnie z art. 10 prawa wekslowego jeżeli weksel, niezupełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, **nie można** wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Wskazać trzeba, że zarzut, iż weksel został wręczony jako gwarancyjny lub kaucyjny może być przez wystawcę podnoszony tylko wówczas, gdy weksel nie został puszczony w obieg. Jeżeli weksel niezupełny w chwili wystawienia uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosował się do tego porozumienia, chyba że nabył on weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Zarzut wypełnienia weksła in blanco niezgodnie z zawartym porozumieniem może być skuteczny wobec osoby, która otrzymała weksel bezpośrednio od wystawcy i uzupełniła go albo nabyła weksel in blanco niewypełniony (orzeczenie SN z dnia 11-25 czerwca 1931 r., I C 606/31, OSP 1932, poz. 445; M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo..., s. 77; A. Szpunar, Komentarz..., s. 102), albo nabyła weksel wystawiony in blanco już po jego wypełnieniu, jednakże wiedziała o tym, iż weksel został wypełniony niezgodnie z zawartym porozumieniem (M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo..., s. 77; A. Glasner, A. Thaler, Prawo..., s. 72; M. Honzatko, Obieg weksła in blanco, Lwów 1934, s. 34; I. Rosenblüth, Prawo..., s. 211; A. Szpunar, Komentarz..., s. 102). Wystawca weksła nie może powoływać się na to, iż weksel został wypełniony w sposób sprzeczny z zawartym porozumieniem, wobec osoby trzeciej, która nabyła weksel już po jego wypełnieniu, nie znając treści porozumienia. Nie wiedziała więc, że weksel wypełniono niezgodnie z zawartym porozumieniem, ani nie mogła się o tym dowiedzieć mimo dołożenia należytej staranności (orzeczenie SN z dnia 8 października 1936 r., I C 423/36, MPH 1937, poz. 76 oraz A.D. Szczygielski w głosie do tego orzeczenia, s. 94). Ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksła oraz wypełnienia weksła niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym (orzeczenia SN: z dnia 24 lutego 1928 r., I C 2161/27, Zb. Orz. SN 1928, poz. 40; z dnia 12 stycznia 1934 r., C 2217/33, MPH 1935, s. 207; T. Komosa, W. Opalski, Prawo..., s. 46; I. Rosenblüth, Prawo..., s. 203; A.D. Szczygielski, Instytucja..., s. 295). Wobec posiadacza weksła można zasłaniać się zarzutem, że nie zastosował się zawartego porozumienia, jeżeli nabył on weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Ponieważ prawo wekslowe nie definiuje dobrej lub złej wiary przy nabyciu weksła, należy zastosować art. 7 k.c., zgodnie z którym jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, przyjmuje się istnienie dobrej wiary. W złej wierze będzie zatem osoba, która powołując się na określone prawo lub stosunek prawny je uzasadniający wie, że prawo lub stosunek prawny nie istnieje, albo wprawdzie tego nie wie, ale jej braku wiedzy nie można w konkretnych okolicznościach uznać za usprawiedliwiony (K. Piasecki, Prawo..., s. 96). W przypadku weksła in blanco za nabywcę w złej wierze należy uznać osobę, która w chwili nabycia weksła wiedziała, że jej poprzednik uzupełnił weksel w sposób niezgodny z porozumieniem i to na niekorzyść tego, kto weksel podpisał, np. na wyższą sumę, z wcześniejszym terminem płatności (T. Komosa, W. Opalski, Prawo..., s. 46; I. Rosenblüth, Prawo..., s. 198; A. Szpunar, Komentarz..., s. 105) lub że indosatariusz w chwili nabycia weksła wiedział o gwarancyjnym charakterze weksła i o tym, że nie zaistniało jeszcze zdarzenie uzasadniające zaspokojenie się z tego weksła. (patrz Izabela Heropolitańska, Komentarz do art. 10 ustawy Prawo wekslowe, lex 2011).

Zgodnie natomiast z art. 17 prawa wekslowego, osoby przeciw którym dochodzi się praw z weksłu, **nie mogą** wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika.

Podkreślić należy, iż zgodnie z poglądem zawartym w cytowanym wyżej Komentarzu I Hieropolitańskiej, który to pogląd Sąd Apelacyjny podziela dłużnik może w zasadzie zgłaszać tylko zarzuty, które wynikają z treści samego weksła lub z bezpośrednich stosunków prawnych wynikających między powodem a pozwanym w procesie cywilnym. Prawo wekslowe wyłącza możliwość podnoszenia zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksła. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksła. Ma ona na celu ochronę bezpieczeństwa obrotu i zarazem ułatwienie obiegu weksła. Osoba trzecia nabywająca weksel w sposób właściwy prawu wekslowemu powinna zasadniczo móc polegać, gdy chodzi o treść uzyskiwanego prawa, na tekście weksła. Nie może ona służyć tylko temu nabywcy, który znając zarzuty, jakie dłużnik mógłby przeciwstawić na podstawie swych stosunków osobistych z wystawcą, remitentem i poprzednimi indosantami przy nabyciu weksła, działa świadomie na szkodę dłużnika, nadużywając abstrakcyjnego charakteru weksła w celu

pozbawienia go możliwości podniesienia tych zarzutów. Niemożliwość podnoszenia zarzutów osobistych dotyczy wyłącznie weksli, a więc dokumentów spełniających warunki określone w art. 1 lub 101 oraz posiadaczy weksla, którym przysługuje formalna legitymacja wekslowa. Nie są chronieni nabywcy weksla na podstawie innej czynności prawnej niż indos, np. przez przelew (A. Szpunar, Komentarz..., s. 128) oraz puszczonego w obieg weksla in blanco (T. Komosa, W. Opalski, Prawo..., s. 57; K. Piasecki, Prawo..., s. 120; orzeczenia SN: z dnia 23 stycznia 1934 r., II C Rw. 2973/33, N. Pal. 1934, s. 352 oraz z dnia 5 lutego 1935 r., II C 2416/34, N. Pal. 1935, s. 404) Wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 17 są jedynie art. 18 i 19 prawa wekslowego, które w niniejszej sprawie nie mają zastosowania.

Powód w niniejszej sprawie powoływał się na fakt nabycia weksla przez indos już po wypełnieniu go przez (...). Należało zatem rozstrzygnąć czy weksel został nabyty przez indos przed, czy po wypełnieniu, okoliczność ta jest bowiem decydująca dla rodzaju zarzutów na jakie może powoływać się pozwany. W ocenie Sądu Apelacyjnego rację ma w tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwala przyjąć, że weksel został wypełniony przed indosowaniem.

Przede wszystkim powódka od początku konsekwentnie twierdziła, że nabyła weksel przez indos już wypełniony. Po wtóre z mocy art. 233 kpc zasada swobodnej oceny dowodów przysługuje sądowi pierwszej instancji, to sąd pierwszej instancji ocenia wiarygodność i moc dowodów na podstawie własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Dlatego też Sąd Apelacyjny może takiej oceny dokonanej przez sąd pierwszej instancji nie podzielić tylko wtedy, gdy sąd pierwszej instancji przy jej dokonywaniu przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów. Tymczasem w tym stanie rzeczy w ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do podzielenia zarzutu pozwanego, iż dokonując ustaleń, że weksel został wypełniony przez (...) przez indosowaniem na rzecz powódki przekroczył sąd pierwszej instancji zasadę swobodnej oceny dowodów. Wbrew zarzutom skarżącego zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności ani dokumenty ani zeznania świadków nie dają podstawy do przyjęcia, że sąd pierwszej instancji dokonując takich ustaleń istotnie przekroczył zasadę swobodnej oceny dowodów.

Zarzuty skarżącego w tej części nie zostały, wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji wykazane w takim stopniu aby podważyć dokonaną przez sąd pierwszej instancji zasadę swobodnej oceny dowodów. Wersji skarżącego nie potwierdzają zeznania świadków, zwłaszcza J. P. (1). Zeznał on, że nie potrafi powiedzieć, czy weksel został przekazany powódce po wypełnieniu czy przed (k. 754). Świadców: M. R. (1) i J. Ł. (1) zeznawali jedynie, iż wiadomo im o wystawieniu przez pozwanego jednego weksla in blanco z deklaracją wekslową, nic im było nie wiadomo o tym aby pozwany wypełnił na rzecz (...) jeszcze inny weksel, nie mieli wiadomości o tym czy weksel był indosowany przed czy po wypełnieniu (k. 751 i 752). Wbrew zarzutom skarżącego nie było podstaw do ponownego dopuszczania dowodu z zeznań świadka J. P. (1), świadek ten był słuchany w obecności pełnomocników stron i pełnomocnik pozwanego mógł zadawać mu pytania, nadto zeznania świadka w kwestii wypełnienia weksla były kategorię. Podkreślić trzeba, że Sąd pierwszej instancji dopuścił z urzędu dowód zmierzający do zbadania kwestii czy indos nastąpił po wypełnieniu weksla czy nie, jednakże świadek M. J. także nie miał wiadomości na ten temat.

Chybiony jest także zarzut skarżącego, że dołączone do akt sprawy dokumenty przeczą temu, że powódka nabyła weksel jako wypełniony. Pomijając już fakt, że pozwany takiego zarzutu nie zgłaszał w zarzutach od nakazu zapłaty, a z mocy art. 493 kpc skarżący był zobowiązany wszystkie zarzuty to wskazać trzeba, że i tak są one chybione. Skarżący stoi bowiem na stanowisku, że niepodobieństwem jest aby weksel został wypełniony przed indosowaniem, gdyż weksel nosi datę 29 października 2008r. natomiast suma wekslowa obejmuje również odsetki liczone na dzień 5 grudnia 2008r. zatem w dniu wypełnienia weksla (...) nie mógł wiedzieć czy pozwany za te faktury zapłaci czy też nie. W ocenie Sądu Apelacyjnego zarzuty te nie mogą podważyć dokonanych przez sąd pierwszej instancji ustaleń. Zgodnie bowiem z tym zarzutem pozwanego weksel mógłby być wypełniony dopiero po dniu 5 grudnia 2008r. Tymczasem na karcie 20- 22 akt znajduje się wezwania pozwanego do zapłaty przez powódkę z dnia 26 listopada 2008 r., z którego wynika, że powódka wezwała powoda do zapłaty z weksla, był on już wypełniony i dołączono do niego wyliczenie odsetek na dzień 5 grudnia 2008r. Postępowanie pozwanego tj. fakt, że nie płacił zobowiązań uzasadniało przypuszczenie (...), że pozwany i tak swych długów nie zapłaci dlatego doliczono odsetki należne 5 grudnia 2008r. To samo dotyczy doliczenia do kwoty należnej z weksla innych faktur, o których mówi skarżący w apelacji. Także i fakt, że w sumie

wekslowej nie uwzględniono faktury z dnia 13 października 2008r. nie pozostaje w sprzeczności z ustaleniami sądu pierwszej instancji. Wskazać też trzeba, że weksel opiewa na wyższą kwotę niż ta, której powódka ostatecznie dochodzi.

Reasumując podzielić należy w tym stanie rzeczy ustalenia sądu pierwszej instancji, iż weksel został indosowany po wypełnieniu.

Rację ma więc sąd pierwszej instancji, że skoro weksel został indosowany (art. 11 i nast. prawa wekslowego) po wypełnieniu to prawo wekslowe wyłącza możliwość podnoszenia zarzutów, opartych na osobistych stosunkach dłużnika wekslowego z wystawcą i poprzednimi posiadaczami weksla. Zasada ta wynika z abstrakcyjnego i formalnego charakteru weksla. Podnoszone przez skarżącego w tej części zarzuty są chybione, a orzeczenie Sądu Najwyższego, na które skarżący powołuje się w apelacji dotyczy innego stanu faktycznego i nie może mieć tutaj zastosowania. Skarżący mógłby więc powoływać się na stosunki osobiste tylko wtedy gdyby posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa (art. 10 prawa wekslowego) bądź gdyby posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika (art. 17 prawa wekslowego). Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstawy do ustalenia, że wyżej wymienione przesłanki wystąpiły. Pozwany powołuje się wprawdzie na spisek pomiędzy powódką a (...) lecz nie ma podstaw by zarzuty takie podzielić. Firmy prowadzone przez pozwanego łączyły stosunki handlowe z (...), nabywały od niej towar, nie regulowały należności.

Prawidłowo zatem w tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji oddalił wnioski o przesłuchanie świadków, a to świadków R. M., P. S., D. W., M. B. oraz nie dopuścił dowodów z dokumentów dotyczących rozliczeń i uzgodnień pomiędzy (...) a (...) albowiem skarżący w tym stanie rzeczy nie może się na nie powoływać.

Reasumując zaskarżony wyrok uznać należy za trafny, a apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na mocy art. 98 kpc.